

Bez złożenia wniosku nie otrzymasz renty wdowiej

**NOWE
PRAWO
2025**

ŚWIADCZENIA Od 1 stycznia osoby uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym małżonku mogą składać wnioski o łączenie jej pobierania z własną emeryturą lub rentą

Renata Majewska
renata.majewska@infor.pl

Obecnie nie jest możliwe uzyskiwanie renty rodzinnej po zmarłym mężu lub żonie oraz równocześnie własnej emerytury czy renty. Osoba owdowiała musi wybrać jedno świadczenie. Od 1 lipca 2025 r. będzie mogła je łączyć w odpowiednich proporcjach właśnie w postaci renty wdowiej, tzn. otrzymywać jedno w pełnej wysokości, a drugie w części – najpierw w 15 proc., a od 1 stycznia 2027 r. w 25 proc. Wnioski o nie można składać od 1 stycznia 2025 r. (art. 95 ust. 1, art. 95a ustawy o emeryturach i rentach z FUS; t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1631 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna, w zw. z art. 14 nowelizacji z 26 lipca 2024 r. różnych ustaw, w tym emerytalnej; Dz.U. poz. 1243; dalej: nowelizacja).

- Dziś wypłacamy ok. 1,15 mln rent rodzinnych, z czego 580 tys. to osoby, które są uprawnione do renty rodzinnej i własnego świadczenia w ZUS – informuje Wojciech Dąbrówka, rzecznik prasowy ZUS. - Szacunki te nie uwzględniają jednak osób, które obecnie pobierają świadczenie emerytalne i nigdy nie składały wniosku o rentę rodzinną po zmarłym małżonku.

Kilka warunków

Aby uzyskać wypłaty w zbiegu, wdowa lub wdowiec musi spełnić łącznie kilka przesłanek: 1) mieć prawo do renty rodzinnej po zmarłym współmałżonku (w tym do rolniczej, wojskowej, policyjnej, inwalidzkiej lub wypadkowej renty rodzinnej) oraz mieć prawo do własnego świadczenia (np. emerytury, zasiłku przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, renty z tytułu niezdolności do pracy).

2) ukończyć wiek emerytalny: wdowa 60 lat, wdowiec – 65 lat; 3) pozostawać we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci współmałżonka; 4) posiadać ustalone prawo do renty rodzinnej po zmarłym współmałżonku najwcześniej w wieku 55 lat wdowa lub 60 lat wdowiec;

5) nie wejść w kolejny związek małżeński po śmierci męża lub żony, na którą otrzymuje rentę rodzinną; prawo do renty wdowiej ustaje bowiem w dniu poprzedzającym dzień, w którym uprawniony zdecydował się zawrzeć nowy związek małżeński; 6) zgłosić wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną na druku ERWD.

Proporcje łączenia

Zainteresowany, który sprostą wszystkim wymaganiom, bę-

dzie mógł pobierać od 1 lipca 2025 r. zsumowane należności w dwóch opcjach:

- 100 proc. renty rodzinnej oraz jednocześnie 15 proc. własnego świadczenia (25 proc. od 1 stycznia 2027 r.) albo
- 15 proc. (25 proc. od 1 stycznia 2027 r.) renty rodzinnej oraz jednocześnie 100 proc. własnego świadczenia.

Decyduje osoba uprawniona, wskazując wybraną opcję we wniosku, bądź też pozostawiając wyliczenia organowi rentowemu i zaznaczając, by organ wskazał korzystniejszy wariant.

Zsumowane świadczenia nie będą mogły przekroczyć trzykrotności najniższej emerytury, czyli w realiach II połowy 2025 r. – kwoty 5705,13 zł (zakładając wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2025 r. na poziomie 106,78 proc. i wzrost minimalnej emerytury do kwoty 1901,71 zł). Gdy naruszą wskazany limit, zostaną pomniejszone o kwotę przekroczenia (art. 95a ust. 4 i 7 ustawy emerytalnej).

Przykład 1 Renta rodzinna plus emerytura

Pani Ania w wieku 58 lat zaczęła pobierać rentę rodzinną po zmarłym mężu w wysokości 4250 zł (5000 zł emerytury męża × 85 proc.). W marcu 2025 r. spełni wszystkie wymogi do uzyskania własnej emerytury, która wyniesie 3600 zł. Od 1 czerwca 2025 r. kobieta będzie miała do wyboru: I wariant – 100 proc. renty rodzinnej i 15 proc. własnej emerytury: 4250 zł + 540 zł = 4790 zł II wariant – 100 proc. własnej emerytury plus 15 proc. renty rodzinnej: 3600 zł + 637,50 zł = 4237,50 zł Oplaca się wariant I – 4790 zł.

Przykład 2 Renta rodzinna plus emerytura policyjna

Pan Bartek zaczął w wieku 63 lat pobierać rentę rodzinną po zmarłej żonie w wysokości 2805 zł (3300 zł × 85 proc.). W kwietniu 2025 r. spełni wszystkie warunki do uzyskania własnej emerytury policyjnej 4700 zł. Od 1 czerwca 2025 r. będzie mógł wybrać między: I wariant – 100 proc. renty rodzinnej i 15 proc. własnej emerytury policyjnej: 2805 zł + 705 zł = 3510 zł II wariant – 100 proc. własnej emerytury policyjnej plus 15 proc. renty rodzinnej: 4700 zł + 420,75 zł = 5120,75 zł Korzystniejszy okazał się wariant II

Każdy organ rentowy będzie przy tym wypłacać tę część renty wdowiej, za którą odpowiada, czyli nawiązując do przykładu 2, emeryturę policyjną 4700 zł Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a dodatek wdowi 420,75 zł – ZUS.

Wyjątkowo inne rachunki

W razie wystąpienia szczególnych kumulacji wskazanych świadczeń (potrójnych zbiegów) proporcje ich łączenia zostaną ustalone inaczej. I tak, gdy zainteresowany będzie miał prawo do renty rodzinnej oraz jednocześnie do własnego świadczenia i okresowej emerytury kapitałowej, ta ostatnia podzieli losy własnego świadczenia.

Przykład 3 Wojskowa renta rodzinna plus emerytura z ZUS plus okresowa emerytura kapitałowa

Wdowa otrzymuje wojskową rentę rodzinną po zmarłym mężu – jest to 3000 zł. Ma również prawo do własnej emerytury z ZUS – 2500 zł i okresowej emerytury kapitałowej – 260 zł. W lutym złoży wniosek ERWD o wypłatę 100 proc. renty rodzinnej i 15 proc. emerytury. Od lipca 2025 r. Wojskowe Biuro Emerytalne będzie jej wypłacać pełną rentę rodzinną wysokości 3000 zł oraz ZUS – 15 proc. emerytury powszechnej (375 zł) i 15 proc. okresowej emerytury kapitałowej (39 zł).

Według odrębnych reguł będzie się też rozstrzygać zbieg prawa do renty rodzinnej oraz równocześnie do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową (dalej: renta wypadkowa) lub renty inwalidzkiej (art. 95b ustawy emerytalnej; art. 54 ust. 1b i 1e ustawy z 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin; t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1100 ze zm.). Uprawniony, postawiony w takiej sytuacji, będzie mógł we wniosku ERWD desygnować jedną z opcji:

- 100 proc. renty rodzinnej, 15 proc. (25 proc.) emerytury i 50 proc. renty wypadkowej/inwalidzkiej albo
 - 100 proc. emerytury, 15 proc. (25 proc.) renty rodzinnej i 50 proc. renty wypadkowej/inwalidzkiej albo
 - 100 proc. renty wypadkowej/inwalidzkiej, 15 proc. (25 proc.) renty rodzinnej i 50 proc. emerytury.
- ZUS nie ustali z urzędu prawa do renty wdowiej. Zaintereso-

OPINIA

Chętny na nowy dodatek sporo ryzykuje

ANDRZEJ RADZISZŁAW

radca prawny w Kancelarii Goźlińska, Petryk i Wspólnicy

Lepiej, by zainteresowany spełniający potencjalnie wszystkie kryteria do nabycia renty wdowiej zastanowił się dwa razy, zanim skorzysta z przywileju. W dalszej perspektywie może bowiem na tym sporo stracić. Wynika to z tego, że ustawodawca określił maksymalną wysokość połączonych świadczeń na poziomie trzykrotności najniższej emerytury. Oznacza to, że dodatku 15 proc. (25 proc.) nie otrzyma osoba pobierająca świadczenie przekraczające ten pułap. Wdowa lub wdowiec, która/który dostaje wysoką rentę rodzinną po zmarłym małżonku – w granicy wskazanego limitu górnego, o własną emeryturę powinna/powinien wystąpić jak najpóźniej. Jeśli tak zrobi (tj. pozostanie przy rencie rodzinnej i nie wystąpi o wdowi dodatek), środki zgromadzone co roku na jej/jego koncie emerytalnym będą ciągle waloryzowane. Wysokość emerytury zależy bowiem od wysokości zgromadzonych na koncie pieniędzy oraz prognozowanej długości życia. Z każdym rokiem środków jest coraz więcej (ze względu na waloryzację), a hipotetyczna długość życia ulega skróceniu. Rezygnujący z renty wdowiej może więc zyskać alternatywę, że w przyszłości jego emerytura okaże się większa od pobieranej renty rodzinnej i będzie mógł przejść na świadczenie korzystniejsze (tj. tu na emeryturę). ☹️

OPINIA

Wiekowa dyferencjacja na cenzurowanym

DR. KATARZYNA KALATA

radca prawny w Kancelarii Kalata

Renta wdowia ma wspierać osoby, które po śmierci małżonka znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, ale dostęp do niej został uzależniony od różnych kryteriów wieku dla obu płci – wdowa musi ukończyć 60 lat, a wdowiec 65 lat. Nie sposób tymczasem zakładać, że np. 55-letni mężczyzna ma większe możliwości zabezpieczenia finansowego od kobiety w podobnym wieku. Na obu czekają problemy z podjęciem pracy, z samotnością, dolegliwościami zdrowotnymi lub koniecznością sprawowania opieki nad bliskimi. Mimo to kobieta uzyska prawo do renty wdowiej pięć lat wcześniej niż mężczyzna. Niespójność systemu dodatkowo podkreśla porównanie zasad przyznawania renty wdowiej i renty rodzinnej; nabycie tej ostatniej też zależy wyłącznie od trudnego położenia, a wiekowe przesłanki jej uzyskania są o wiele bardziej liberalne. To nieuzasadniona dyferencjacja, która nie realizuje założonego celu i przez to jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa. Konieczne jest ujednolicenie kryterium wieku dla kobiet i mężczyzn ubiegających się o rentę wdowią. Neutralne płciowo zasady zapewnią sprawiedliwość społeczną i zgodność z konstytucją. ☹️

wany musi sam zgłosić w postaci papierowej lub elektronicznej (poprzez PUE/e-ZUS) wniosek o ustalenie świadczeń w zbiegu z rentą rodzinną na druku ERWD, począwszy od 1 stycznia 2025 r. Wzory wniosków można znaleźć od Nowego Roku na stronie www.zus.pl, we wszystkich oddziałach ZUS oraz na platformie PUE/e-ZUS. Jeśli aplikant spełni warunki do nabycia renty wdowiej, a wniosek złoży w I połowie 2025 r., skumulowane świadczenia zaczną pobierać najwcześniej od 1 lipca 2025 r. (art. 14 nowelizacji). Gdy wprowadzie przekaże wniosek w I półroczu 2025 r., ale nie sprostą wymogom, albo wniosek złoży później, to połączone wypłaty będzie dostawał od momentu spełnienia kryteriów,

ale nie wcześniej niż od miesiąca zgłoszenia wniosku. Przepisy o rencie wdowiej są trudne, zagmatwane i zawierają wiele pułapek. Jak choćby tę, że prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu lub żonie trzeba nabyć nie wcześniej niż w wieku 55 lat kobieta i 60 mężczyzna. Pierwsze półrocze nowego roku to pora dla zainteresowanych na uporządkowanie uprawnień: wystąpienie o rentę rodzinną (na wniosku ERR), jeśli tego wcześniej nie zrobili. Aby pomóc im w przebicciu się przez gąszcz nowych regulacji, ZUS opracował ankietę dostępną na jego stronie WWW, która pozwala seniorom sprawdzić, czy będą mogli pobierać połączone świadczenia. Wystarczy odpowiedzieć na kilka pytań. ☹️